Pocztową należytość uiszczono ryczałtem.
П чтову оплату заплачено гуртом.

РІК III. Львів, 15. грудня 1929. Ч. 23

УКРАЇНСЬКИЙ ЕМІҐРАНТ

Орґан Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами у Львові
ВИХОДИТЬ ДВІЧІ В МІСЯЦЬ.

Редакція і Адм.: Львів, Городецька 95, I. поверх. — Чекове конто П. К. О. 153.315. Телефон 37-14.

Річна передплата на рік 1929: В краю — річно 8 зол., піврічно 4 зол., чвертьрічно 2 зол. в Америці і Канаді — 1 дол. Бразилії — 2·50 мільрайси; в Арґентині — 3·50 песа; у Франції — 15 франків; в Німеччині — 4 марки. **Один прим. 35 с**

Наш часопис.

Скоро кінчимо третій рік видавання нашого часопису. Кінчимо три роки важкої праці для загалу українських еміґрантів, яких доля примушує кидати рідні сторони й на чужині шукати нового пристановища та нових умовин праці. За весь цей час наш часопис ішов в кількох тисячах примірників на адреси ріжних установ, переважно кооператив, бо тим робом він міг бути доступний для ширших кругів читачів.

Потребу появи нашого часопису оправдує само життя. Еміґраційний рух, це спільне й невідкличне явище серед усіх народів, не дивлячися на ріжні обмеження і перепони, з кожним роком зростає. Кольосальний зріст населення і де - далі важчі умовини життя, ось головні причини, які викликали еміґраційну проблєму. Еміґраційного руху ніщо не може спинити. Його треба реґулювати, відповідно направляти, щоби він не зійшов на хибні шляхи, щоби не прибрав хаотичних форм а тим самим не приніс шкоди масам самих еміґрантів.

Покликані до цього є державні еміґраційні власти а також і громадянсько - суспільні інституції, яких завданням поміч і опіка над еміґрантами.

„Український Еміґрант“ є орґаном громадсько-суспільної інституції, Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами. Є це одинокий український часопис присвячений виключно еміґраційним і кольонізаційним справам. Інформації ці черпає наш орган будьто з офіційних державних комунікатів, будьто від власних кореспондентів, яких має у всіх важніших центрах української еміґрації.

Завданням „Українського Еміґранта“ є подавати точні інформації про всі еміґраційні і кольонізаційні можливости, про вигляди на заробітки й поселення в поодиноких іміґраційних краях, про життя української еміґрації в Европі і за морем, про злочинну діяльність ріжних аґентів - обманців і т. д. Вірно і правдиво інформувати, остерігати, нікого не вводити в блуд, ось провідна лінія нашого часопису.

З тієї служби „Українського Еміґранта“ користають цілі десятки тисяч читачів, бо наш часопис доходить до найдальших закутин краю.

На жаль, не кожний відборець нашого часопи-

су вважає своїм обовязком платити точно передплату. Це свідчить лише про несовісність багатьох людей, які користають з праці других людей і за ту працю не хочуть платити. А таких людей, якраз між майбутніми еміґрантами не повинно бути. Кожний майбутній еміґрант повинен це все памятати, що в Канаді і в Зєдинених Державах, чи в іншій країні за морем, праця це святість, що праця там важка але за неї платить, що людина без праці там гине і ніхто не змилосердиться. Тих засад майбутній еміґрант повинен вчитися вже тут в краю, а не щойно на чужині.

Тому совість не повинна йому позваляти читати постійно свій орґан, черпати з нього потрібні перед відїздом відомости і не чути себе зобовязаним заплатити за часопис.

На цю справу звертали ми вже нераз увагу наших читачів і нераз на цю тему писали статті, закликуючі до вирівнювання передплати.

Не всі на це відгукнулися.

Це спонукує нас ще раз на цю справу звернути увагу. Ми переконані, що „Український Еміґрант" здобув собі вже право ґорожанства і що цей часопис є необхідний для тих, що інтересуються справами еміґрації, чи для тих, що самі задумують стати еміґрантами. Ті якраз люде повинні його піддержати, а піддержуть його, коли пришлють передплату.

Хочемо вірити, що цей наш голос не буде даремний і що вдруге до тої теми не будемо потребувати вертати.

Скрута в Канаді.

У той момент, коли канадійські правлячі круги ломлять собі голову і видумують ріжні проєкти, якби то забезпечити анґльо - саксонську більшість перед заливом славянських народів, в ту хвилину коли вони до нулі зводять доплив іміґрації зі середущої Европи і бавляться діленням нових поселенців на бажаних і небажаних — Канада переживає діймаючу економічну скруту.

Спричинили її цьогорічні жнива. Посуха, яка довший час панувала майже в цілій Канаді, винищила багато засівів, наслідком чого жнива були дуже мізерні і не дали навіть половини цього, що звичайно давали. Відбилося це в першій мірі на тих еміґрантах, які спеціяльно приїхали на роботи в часі жнив. Багато з тих не могло цієї роботи найти і лише побільшили вже і так великі кадри безробітних. З другої сторони вислід жнив відбився сильно й на самих фармерах, які, щоби себе ратувати, мусіли затягнути грошеві позички, або за безцін випродувати скот, який і так, ізза недостачі паші з трудом можуть перезимувати.

Яка наслідком цього витворилася ситуація, пізнати можна по голосах канадійської преси.

Ось що читаємо:

„Положення працюючих в Канаді гіршає з дня на день. Тисячі безробітних розпучливо кидаються з міста до міста, від фабрики до фабрики, але ніде не можуть найти праці. А тут вже наближається довга і холодна канадійська зима. Коли вона надійде, то припиниться багато робіт, головно по лісах, перестануть теж працювати деякі фабрики. Скількість безробітних зросте тоді до величезного числа і ніхто з них не зможе заробити на прожиття. Жнива, що минулими роками забезпечували десятки тисяч робітників двома - трьома сотками долярів на зиму, були цього року настільки бідні, що їх оброблено без нових робітників — еміґрантів. Це жорстоко перекреслило останні надії багатьох безробітних і поставило їх і їхні родини перед загрозою довгого зимового голодування.

Ряди безробітних доповняться ще вневдовзі тисячами збанкротованих фармерів і інших дрібних власників. Бідні фармери банкротували й досі в великому числі, але цей процес бакротування не був давніше так помітний. Цьогорічний неврожай цей процес прискорив.

А вже чи не найгірша доля жде нових еміґрантів. Їх знову приїхали десятки тисяч цього року до Канади. Без знання тутешнього життя й мови вони просто пропадатимуть."

Голос, як бачимо, не дуже приманчивий. Повинні це уважно перечитати ті наші майбутні еміґранти, які за всяку ціну рішилися виїхати до Канади в надії, що там відразу найдуть поправу своєї долі. Повинні це перечитати і добре призадумати над тим, чи варта їм спішитися в виїздом до Канади.

Економічна скрута, яка повисла над Канадою, це не є якесь постійне явище і вона довго не може тягнутися. Положить їй край вислід жнив в слідуючому році. Коли 1930. рік буде урожайний, коли на край не спадуть ніякі нові елементарні нещастя, тоді Канада відразу верне до рівноваги і спокійно піде шляхом дальшого розвитку. Тоді і еміґраційний рух до тієї з природи багатої країни відбуватися буде нормально.

Супроти цього, еміґранти, які не можуть на повне забезпечення в Канаді числити, не повинні в тім році туди їхати. Краще вже підождати до другого року.

Щоби не було розчарування, кожний бажаючий їхати до Канади, повинен перед тим засягнути точних інформацій в нашому товаристві а потім поділитися тими інформаціями зі своїми найближчими. Нерозважний і необдуманий крок потім тяжко мститься.

Присилайте передплату!

Еміґрація до Франції.

Експозитура Еміґраційного Уряду у Львові повідомляє, що рекрутація сезонових робітників до Франції в місяці грудні не відбудеться.

Число зголошених на місяці січень і лютий є в Державнім Уряді Посередництва Праці у Львові виповнене.

Біжучі зголошення робітників на виїзд до Франції будуть узгляднювані щойно **в місяці марті і квітні.** Зголошення у дальшому тягу приймається.

Звертаємо одначе увагу, що до Львова треба приїзджати в день рекрутації аж після одержання урядового повідомлення.

Еміґрація до Арґентини.

Наслідком цегорічних неврожаїв у Арґентині і зменшення виглядів на ринку праці, треба передбачувати, що найдення праці в тім краю зустріне більші труднощі.

У звязку з тим Еміґраційний Уряд комунікує, що Експозитури Еміґраційного Уряду будуть видавати в грудні ц. р. менше в порівнанні до попередніх місяців число посвідок на еміґраційні пашпорти до Арґентини.

До того часу видавання посвідок буде відбуватися після устійненого трибу норми передбаченої на біжучі місяці.

Еміґрація до Уруґваю.

Особи, які удаються на постійний побут до Уруґваю, повинні мати крім пашпорту такі документи:

1). Три примірники квестіонара для еміґрантів та 3 фотоґрафії; ці документи лишаються в уруґвайськім консуляті. Є вони потрібні лише для мущин.

2). Афідавіт, який позваляє висісти з корабля на сушу. Афідавіт видає уруґвайська влада і є він конче потрібний для самітних жінок.

3). Еміґраційне свідоцтво, яке видає уруґвайський консулят на основі доставлених йому: свідоцтва моралі і свідоцтва здоровля.

Інші документи, як метрика уродження або професійна леґітимація є пожадані але не вимагані.

Українці! Вступайте в члени Т-ва Опіки над Українськими Еміґрантами, Річна вкладка 6 з.

Канадя.

Кваліфікування на виїзд.

Еміґраційний Уряд видав зарядження, по думці котрого Державні Уряди Посередництва Праці, починаючи від 1. грудня ц. р. піддавати можуть кваліфікованню виключно тих кандидатів на виїзд до Канади, які матимуть повідомлення від товариства залізниць „Кенедіен Песіфік Рейльвай“, що їхні своякк в Канаді дають їм запевнення праці.

Вище наведена катеґорія еміґрантів повинна виїхати з Польщі найпізніше дня 15. марта 1930. р.

Промова канадійського премієра.

В місяці листопаді гостив в місті Прінс Альберті, в Саскачевані канадійський премієр Мекензі Кінґ. В часі свого побуту в тому місті виголосив він промову, в якій торкнувся також справ іміґрації.

Він сказав:

„Канадійський уряд витає все прихильно британську іміґрацію, але не бажає замикати дверей для других народностей. Що уряд ставиться прихильно до британської іміґрації доказує це, що кошта, які поносить Канада при приїзді одного британця, виносять 16.45 долярів, коли натомість при других доплачує Канада тільки 11 центів.“

Ці слова канадійського премієра найкраще свідчать про це, як далеко протеґує канадійський уряд бажаних британців, коли аж стільки видає на них гроша.

Великі морози.

В Канаді панують великі морози. В околиці Висконсин замерзло 7 людей. Таких морозів в тій порі не нотовано вже від 25 літ.

Зєдинені Держави Америки.

Упадок цін пшениці.

З кінцем жовтня прийшло на збіжевих біржах в Америці, головно в Шікаґо, до катастрофального спадку цін збіжжа, в першій мірі пшениці.

Протягом кількох мінут впала ціна на 15 центів. Це викликало страшне замішання і всі старалися продати свою пшеницю. Пізніше ціна піднеслася на 8 центів вище від найнизчого стану, але до давної висоти не вернула.

Щоби охоронити фармерів від кольосальної втрати, постановив американський уряд виасиґнувати 100 міліонів долярів позички на покриття втрат, щоби тим способом дати фармерам змогу перебути найтяжчий час упадку цін.

Скільки жде на виїзд.

Американські консуляти за кордоном мають вже стільки подань о іміґраційні візи, що при тепе-

рішній обмеженій іміґраційній квоті більшість охочих їхати мабуть ніколи не дождеться своєї черги й дозволу в Америку. Богатьом прийдеться ждати роками.

Наприклад, американські консулі в Туреччині мають вже поверх двіста тисяч подань о візи, а американський закон допускає щорічно лише по сто іміґрантів з Туреччини. Значить, що хочби навіть більше майбутних еміґрантів вже не зголошувалось, то треба дві тисячі літ, щоби перепустити всіх тих, хто вже доси зголосився. В Сирії зголосилося по візи 47.000 осіб а річна квота для того краю одна тисяча.

До кінця вересня одержано з Польщі, Росії і Чехо - Словаччини приблизно по 250.000 подань, хоч допущено може бути з тих країв на протязі року лише 6.524; 2.784; і 2.874 іміґрантів. Значить, для величезної більшости аплікантів зовсім нема надії дождатися тих віз.

На італійську квоту в числі 5.804 є 300.000 аплікацій, на 2.327 норвежських віз 68.000, на 1.413 австрійських 30 тисяч, стільки угорських аплікацій на 869 місць в квоті і таке приблизно відношення поміж квотою і кількостю бажаючих виїхати з Литви, Фінляндії, Югославії і Швеції.

В менш більше недалекім часі можуть дождатися своєї черги тільки еміґранти з Англії, (141.000 аплікацій на квоту 65.721) і Німеччини (44.000 на 25.927).

Читайте і поширюйте наш часопис!

Українці в Манджурії.

Наша редакція одержала кілька чисел часопису в російській мові п. н. „Гун - Бао“, що виходить в місті Харбіні, в Манджурії. Одна сторінка в тому часописові присвячена українським справам і має свій окремий наголовок: „Украинская Жизнь“. З цього додатку довідуємося дещо про життя українців в Манджурії.

Скільки українців є в Манджурії, точної цифри нема. Перед кількома роками харбінська „Українська Рада“ перевела перепис українців у Манджурії і тоді до українців призналося 21 тисяч родин, тобто около 100 тисяч осіб. Але не всі тоді призналися українцями, а зрештою багато і не знало про цей перепис.

Українці в Манджурії заняті при манджурській залізниці, деякі працюють в торговлі й промислі, а багато осіло на ріллі.

Центром українського життя є місто Харбін. Там находиться товариство „Просвіта“, яке уладжує театральні вистави, концерти та виклади. Є також декілька українських церков, у яких Богослуження відправляються на українській мові.

З викладової салі.

Дня 10. грудня ц. р. відбувся у Львові виклад ред. М. Панкевича з Варшави на тему: „Парана чи Перу?“ Виклад відбувся з рамени Польського Еміґраційного Товариства.

І. К. ЕФИМОВИЧ.

Вістка з краю.

Дмитро йде по „Мейн - стріт“.

Зупинився біля старого будинку, суворого як мороз сьогодні.

Ох, і холодно.

Тут купчаться люде. Якісь збилися в гурті, по свойому говорять.

— Оцей в капелюші певно з краю.

Несміло підійшов.

— Дістав щонебудь?... „Руський“?

„Руський“ в капелюші чвіркнув слиною.

— „Андерстенд нот“...

— „Мі орк“ треба.... — зясовує Дмитро. Підкочує ковнір, — вітер снігом шпурнув. Посмішка змягчує посиніле обличчя „руського“. Витягає цигарки. Запрошує Дмитра.

— „Мі но... Тенк...“

Побачив у гурті знайомого краяна. Пішов до нього.

Високий земляк стис Дмитрові руку й кинув:

— Дарма мерзнути... Хлопці поїхали в ліс, то вже працюють а тут до весни будемо байдики бити та в борги залазити. Витратиш останній цент...

— А ті може куди записуються? — сказав Дмитро, показуючи на гурток людей, що голосно говорили.

— Сваряться, наче шведи...

Ідуть вулицею. На них дивляться багаті вітрини склепів.

Постояли. Подивились трохи на цікаві годинники, книги, олівці.

Холодно. Пішли.

*

Дома Дмитро мав вістку з краю. Дівчина сусіди принесла у кімнату лист.

Зразу спізнав — жінка...

Поволи йому говорили дорогі закарлючки на шматі шорсткого паперу.

„Дорогий муже Дмитре, я твоя жінка Марія звіщаю тобі, що по милості Божій ще жива, а Улянка тяжко нездужає, уже другий тиждень пішов. Говорить у ночі, дише важко.

Кликала й фельчера — не помагає. Чи не покине мене...

Парана, бразилійська провінція, в якій поселилося коло сто тисяч поляків і пятьдесять тисяч українців. Заняті вони головно на ріллі, але в останніх часах заняли також важні позиції в промислі і торговлі. По поборенні перших труднощів, які мали ці еміґранти по приїзді до Бразилії, сьогодні вони вже зжилися з тамошніми відносинами, викупили і викуплюють далі землю, та находимо вже нині навіть дуже зажиточних людей.

Провідною думкою прелєкції ред. Панкевича, котрий сказати до речі мешкав кілька літ в Парані, було доказати, що дотеперішна еміграція поляків до Парани була доцільна. Поляки заняли в тій провінції землю збитою масою, не збразилійщилися, навпаки свобідно розвивають свою культуру. Тому бажаним є далі цю еміґрацію продовжати, одначе робити це пляново при помочі держави та суспільної піддержки.

Що таке масове поселювання є корисне й доцільне, автор для прикладу вказав на українську еміґрацію до Канади. Українських переселенців у Канаді є двічі стільки, що поляків в цілій Бразилії. Вправді українці в Канаді мають більшого і сильнішого противника, а саме англійців, які вміють асимілювати слабші народи, та всеж таки українці встоялися і їх значіння в Канаді з кожним роком більше. Положення поляків в Парані лекше, бо тип бразилійця не загрожує асиміляцією.

Підкресливши це прелєґент приняв в засаді Парану, як базу для польської еміґрації з Польщі на найблизче майбутнє. Але самою Параною не можна обмежитися. Мусять бути підшукані і підготовлені інші терени на випадок, якби в Парані забракло місця, що є можливе за яких 5—10 літ, або якби бразилійський уряд припинив іміґрацію до тієї провінції.

Тут виринає концепція Перу. Але це країна ще не досліджена під кольонізаційні можливости і щойно практика найблизчих літ покаже, чи можна буде заселити міліоногектаровий простір білими людьми і чи зуміють вони принатуритися до нових кліматичних умовин.

Прелеґент закінчив свій цікавий виклад деякими світляними образами, що ілюструють життя в Парані.

Знищив ти мене Канадою. Зима ця така люта, що не всидиш в хаті. Дров немає, а Гриць грошей домагається за твою шіфкарту... Тиж писав, що посилатимеш щомісяця і мені помагатимеш. Так тільки й бачила, що 25 долярів, то двайцять віддала Грицеві, а пятка пішла на паливо.

Не треба мені Америки твоєї. Приїзди до дому, або забирай і нас. Де таке життя видане. Хоч би писав частіше... Дмитре, не забувай нас. Бережися, щоби не застудився, та краще приїзди до дому. Тяжко самій в нужді жити. А Гриць за гроші не дає спокою.

Кланяються тобі Мати та Пріська і я твоя жінка Марія Гірняк."

*

Дмитро червоніє на лиці. Голову похилив на руки.

— Колиб весна... скорше робота. Заберу... сам знурився. Уляночка бідна...

Знову читає.

Пекуть йому серце знайомі, дорогі закарлючки.

—:::—

Як стати американським горожанином?

I. Перші папери.

Так звані „перші папери" (офіціяльно воно називається „заява наміру стати горожанином Злучених Держав") може дістати кожний чужинець, якому минуло 18 літ життя і який приїхав в Америку леґально і на постійний побут; значить, був допущений як іміґрант, а не тільки як гість на деякий час.

Подання о перші папери може зробити колинебудь, хочби зараз на другий день після приїзду. Не вимагається, щоби вмів говорити по англійськи або щоби вмів читати чи писати в якій іншій мові. Неграмотний підписується на перших паперах „хрестиком."

Вступну аплікацію (подання) о перші папери робиться на спеціяльнім формулярі. Ту так звану „форму" А-2213" можна одержати в натуралізаційнім бюрі або в судового урядовця (клерка) в тім місті, де хто живе. На четвертій сторінці того формуляра є пояснення як його виповнити. Виповнивши ту форму А-2213 треба її вислати до натуралізаційного бюра, якого адреса подана на першій стороні тої самої форми. Разом з нею посилається дві фотографії і почтовий „моній ордер" на пять долярів виписаний на „Дистрикт Директор оф Натуралізейшен."

Хто приїхав вже після 1-го липня 1928. р., той повинен долучити до того подання так звану „іміґрантську ідентифікаційну карту" (записавши собі наперед її номер, щоби можна дістати дуплікат на випадок, якби десь загубилася). Ті, що приїхали ранше, такої карти не мають і не потребують. — Одержавши подання і гроші „Дистрикт Директор оф Натуралізейшен" присилає аплікантові посвідку, яку треба безпечно заховати.

Після того в іміґраційних книгах провірюють чи аплікант був допущений леґально і на постійний побут (за те саме платиться пять долярів), і коли так, тоді його кличуть до натуралізаційного суду

в тій окрузі, де він живе, і судовий урядовець виписує й дає йому „перші папери“. За той документ платиться знову пять долярів.

Важне те, щоби подання о перші папери (форма А-2213) виповнити точно й без помилки, так як всяка помилка може зробити цілий документ неважним. Таксамо треба уважати, щоби судовий клерк, пишучи ті перші папери, не зробив помилки — передовсім в імени і призвіщі апліканта, як воно написано на пашпорті і як він тепер пише, а далі що до дати прибуття, назви корабля й такого іншого.

Одержавши перші папери аплікант повинен записати собі їх номер, дату і назву суду, на те, щоби як загубить їх, міг дістати дуплікат.

Багато людей прибуло до Злучених Держав нелеґально, значить не заплативши так званої „гед текс“ і не перейшовши через іміґраційну інспекцію в порті чи на границі. Окрім того чимало іміґрантів прибуло зовсім леґально, але того леґального прибуття не можна доказати через те, що наприклад, не памятають на якім кораблі приїхали або котрого дня. Правильно такі іміґранти перших паперів дістати не можуть. Одначе хто приїхав нелеґально ще перед 3-им червня 1921-го року, той може свій побут леґалізувати, коли докаже, що прибув ще перед тим днем і з того дня з Америки не виїздив, що є людиною „доброго морального характеру“ і що не має за собою ніякої провини, за яку грозила би йому депортація. Доказавши все те і заплативши двайцять долярів, одержує так званий сертифікат оф реджистрі і на його підставі може дістати перші папери, а далі й повне горожанство. Аплікацію о ту посвідку реєстрації робиться теж на окремім формулярі (форма 659), який можна дістати в якійнебудь іміґраційній установі. — Чужинці, які прибули нелеґально після 3-го червня 1921-го року, леґалізуватись таким способом не можуть, так що й не можуть дістати американського горожанства.

II. Другі папери.

Подання о горожанство або так звані „другі папери“ можна робити не раньше як два роки і не пізніше як сім літ після одержання перших. Аплікант мусить мати найменше 21 рік і перед поданням мусить мати найменше пять літ „постійного побуту“ в Злучених Державах. Одначе тої постійности не перериває виїзд за границю, та не довше як на шість місяців, в окремих випадках на рік. Подання можна робити лише в тім повіті (кавнті), в якім аплікант мешкає що найменше шість місяців.

Два американські горожане — все одно чи з роду чи натуралізовані — мусять посвідчитись за „добрий моральний характер“ кандидата на протязі останніх пяти літ. Коли він на протязі того часу жив в ріжних містах і двоє людий не може посвідчити йому за весь той час, то вимагається по два свідки з кожного міста. Свідки з того міста, де кандидат живе і вносить своє подання, мусять іти з ним до суду, всі інші можуть посвідчити на письмі під присягою (афідавіт) перед натуралізаційними екзаменаторами там, де вони живуть. Жінка може бути свідком так само як і мужчина. В деяких судах не приймають за свідків близьких родичів кандидата — жінки, чоловіка, батьків, тощо.

Аплікацію о другі папери робиться на формі А-2214, яку можна теж дістати в найближчім натуралізаційнім бюрі або в судового урядовця. Виповнивши її як слід, відсилається разом з „першими паперами“ до Директора Натуралізації в даній окрузі, якого адреса є подана на формулярі. До 1-го липня 1931-го року всі апліканти по другі папери, а й після тої дати ще деякі мусять долучати до подання також дві фотографії, пять долярів моні-ордером на ім'я Натуралізаційного Комісаря в Вашинґтоні і, хто її має, вище згадану ідентифікаційну карту. Річ в тім, року при перших паперах тощо до першого липня 1929-го року то всего не вимагалося і тому вимагається при аплікації по друге.

Після того аплікант одержує повідомлення, щоби явитися до першого допиту (гіринґ). Іти мусить з своїми свідками, які, як що вони натуралізовані горожане, повинні взяти з собою свої горожанські папери. Апліканта перепитують, що до його знання анґлійської мови й історії і конституції Злучених Держав. Мусить вміти читати по анґлійськи і підписати своє імя. Коли його знання не вистарчає, то кличуть ще раз пізніше. Свідки повинні посвідчити, що він жив в Америці і власне де жив, і що є людиною доброю.

Після того екзамену і коли кандидат пройшов його з успіхом, йому дозволяють підписати вже останнє подання о горожанство. Що найменше девятьдесять днів після того його кличуть на останній допит, вже в суді. Коли це суд федеральний, то свідків звичайно вже не треба. Стейтові суди — і деякі федеральні — ще раз вимагають тих самих свідків. Як суддя переконався, що кандидат задовольняє всі вимоги американського горожанства, то заприсягає його на вірність цій державі і признає горожанином. „Сертифікет оф ситизейшен“ дають або, коли багато нових горожан, пізніше.

Жінки незамужні, розведені й удови, як теж жінки, котрих чоловіки не є американськими горожанами, одержують горожанство таким самим способом і після такої самої процедури. Виїмок є для жінок горожан, котрі не потребують „перших паперів“ і вже після року перебування в Америці можуть подаватись зразу о другі.

Еміґраційна статистика.

Еміґраційний рух серед українців в Польщі за II. півріччя 1928. року.

По статистичним даним, які находимо в I. і II. томі „Квартальніка“ Наукового Еміґраційного Інституту за першу половину 1929. р., еміґраційний рух серед українського населення в Польщі в часі від липня до грудня 1928. р., представлявся так:

До країв Европи виїхало:

	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Разом
Франція	356	757	381	359	252	238	2343
Німеччина	17	1	—	1	1	10	30
Романія	1	1	1	—	—	—	4
Бельґія	—	—	12	1	—	2	15
Данія	—	—	—	—	—	—	—
Союз Радянськ. Республик	3	—	—	5	—	8	16
Інші краї	2	6	17	2	12	2	41
Невідомі краї	2	1	—	—	—	—	3
	381	766	411	368	266	260	2452

До заморських країв виїхало:

	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Разом
Зєдинені Держави Америки		21	42	32	24	39	205
Канада	2741	607	157	251	151	170	4077
Куба	2	—	1	—	—	—	3
Інші краї Північн. Америки	1	—	—	—	—	—	1
Арґентина	315	437	1053	1050	1311	1804	5970
Бразилія	80	28	91	31	106	163	499
Уруґвай	8	9	27	26	13	59	142
Інші краї Південної Америки	—	—	2	—	—	—	2
Азія	—	—	—	—	—	7	7
	3168	1123	1363	1405	1605	2242	10906

Загалом виїхало в тому часі українців 13358

З огляду на поодинокі воєвідства, еміґрація українців представляється так:

Воєвідство:	Львівське:	3.799
„	Станиславівське	1.513
„	Тернопільське	3.602
„	Волинське	1.956
„	Поліське	1.606
„	Люблинське	255
„	Виленське	146
„	Краківське	116
„	Білостоцьке	100
„	Новогородське	175
„	Келєцьке	13
„	Шлеське	6
„	Варшавське	11
„	Лодзьке	4
	Місто Варшава	43
	Невідомі	13
	Разом	13.358

Міґраційний рух в Польщі за I. півріччя 1929. р.

Край	Виїхало	Вернуло
Франція	33.090	4.461
Німеччина	81.949	2.928
Романія	53	122
Бельґія	2.388	83
Данія	487	1
Союз Радянських Республик	71	—
Інші країни Европи	526	176
Невідомі країни	344	1.745
Загал. до країн Европи	**118.908**	**9.516**
Зєдинені Держави Америки	4.352	423
Канада	13.629	380
Мексико	99	1
Куба	142	4
Інші країни півн. Америки	6	—
Арґентина	10.712	915
Бразилія	3.793	80
Перу	22	—
Уруґвай	399	12
Інші країни Півн. Америки	58	6
Африка	187	—
Палестина	483	376
Інші країни Азії	7	2
Австралія	97	—
Невідомі країни	23	727
Загал. до позаевр. країв	**34.009**	**2.926**
Разом	152.917	12.442

БІБЛІОҐРАФІЯ

Kwartalnik Naukowego Instytutu Emigracyjnego oraz Przegląd Emigracyjny. Tom I. i II. (Za kwartał pierwszy i drugi 1929 r.).

Зміст подвійного тому записок Наукового Еміґраційного Інституту дуже ріжнородній. Находимо в ньому деякі реферати, виголошені на Зїзді поляків з загораниці в дні 14. липня ц. р., між ними реферат ред. М. Панкевича про „Польщу і еміґрацію.“

З великим зацікавленням читається довшу статтю М. Б. Лепецького під наголовком: „Східне Перу або Монтанія.“ Автор статті учасник експедиції, яка їздила до Перу, щоби на місці провірити можливости еміґрації до цієї країни. Тимто і цінні всі його завваги, а сама розвідка опирається на фактах і цифрах.

На увагу заслугують статті д-ра Ґ. Заленцького, Яніцького, Вельоха і інші.

В „Хроніці“ вміщена промова директора Е. У.

п. Наконечнікова на Зїзді поляків зза границі та сам перебіг зїзду.

На закінчення подана статистика еміґраційного руху з Польщі за час від липня до грудня 1928. р.

ХРОНІКА.

Ринок праці. В часі від 9. до 16. листопада Державні Уряди Посередництва Праці зареєстрували 105.558 пошукуючих праці. Управлених до підмог було 38.653, з того до законних підмог 38.350 безробітних, до доразових підмог 303. Працю одержало в тому часі 4.200 осіб.

Міґраційний рух в серпні 1929. р. По тимчасовим даним Еміґраційного Уряду виїхало в серпні ц. р. загалом 14.586 еміґрантів, в тому числі до держав Европи 10,683, до позаевропейських країв 3.903 осіб. До поодиноких країв еміґрувало: до Франції 8.149 осіб, до Німеччини 1.316, до Бельгії 1.067, до Зєдинених Держав Північної Америки 861, Канади 1.689, Арґентини 636, Бразилії 458, Уруґваю 80, Палестини 55. Вернуло загалом 2.340 реемігрантів. З того з країв Европи вернуло 1.795 осіб, з позаевропейських країв 545. З Франції вернуло 688, з Німеччини 628, з Бельгії 30, із Зєдинених Держав Північної Америки 93, з Канади 69, Арґентини 169, Бразилії 18, Палестини 11.

Корабельні бюра і свята. Еміґраційний Уряд комунікує, що Міністерство Праці і Суспільної Опіки зізволило на відкривання бюр корабельних товариств в неділі і свята для переводження чинностей, звязаних з експедицією транспортів еміґрантів у випадках, коли ті чинности мусять бути виконані в неділі, або свята.

Великі морози в Америці. З Ню - Йорку доносять, що в Зєдинених Державах Північної Америки панують вже дуже великі морози. Кажуть, що в ту пору таких морозів ніколи не було. Наслідком морозу згинуло навіть кілька осіб.

Щастя українського робітника. Юрій Ковальчук, український переселенець в Гакет, Альберта виграв вісімдесять тисяч долярів на льос, який купив на кінських перегонах. Щастя стрінуло його в нещасті. Два тижні передтим випав Ковальчук з візка і сильно потовк собі ногу. Коли одержав виграні гроші, в першій мірі післав за лікарем, щоби оглянув йому ногу.

Нещасливий випадок. В Ґлен Лайси, Па, в Зєдинених Державах, вибралося кількох хлопців до ліса на забаву. Взяли зі собою малу рушницю, щоби стріляти до цілі. В однім моменті рушниця затялася. Хлопці почали її направляти і раптом вона вистрілила а куля поцілила 13-літнього Юрка Телеганича, сина українських еміґрантів, який впав трупом. Лікарська поміч показалася спізнена.

Трагічна смерть. Американські ґазети доносять про траґічну смерть українського робітника Івана Гончарука. В часі виладовування швелів, одна шveля придавила йому голову і розбила череп. Покійний полишив жінку і пятеро дітей.

Автомобілева катастрофа. В другій половині жовтня ц. р. мав місце недалеко місцевости Радвей, Альта, нещасливий автомобілевий випадок, якого жертвою впав загально відомий в Альберті і в цілій Канаді український громадянин Юрій Сиротюк. Вибрався він з другим українським переселенцем Котиком в дорогу. Їдучи стрімким шляхом, авто нечайно впало в пропасть. П. Котик у час вискочив з авта і тим способом виратувався. П. Сиротюк згинув на місці. Тіло покійного перевезено до Едмонтону, де відбулися величаві похорони. П. Сиротюк походив із села Балинець, коломийського повіту. До Канади приїхав перед 33 роками. Інтересувався живо життям фармерів, їздив по фармах як лєкторагроном і брав участь в громадянському життю. Покійний полишив жінку і пятеро дітей.

Смерть від жорен. В місцевости Сенди Лейк, Ман. в Канаді, старенкий мельник Павло Бойчук, поцілений відломком великого каменя з жорен згинув на місці. Від довгих літ молов Бойчук все зерно на своїх жорнах. Недавно тому причіпив він до каменя ґазолінову машину, щоби вона молола. Камінь не видержав шаленої скорости і розлетівся, спричинюючи смерть Бойчука.

Траґедія еміґранта. З причини невідрадних фінансових відносин відобрав собі життя фармер Дмитро Стоський в околиці Плейн Лейк, коло Веґревіль.

Посмертна згадка. Дня 1. листопада померла в Едмонтоні, в Канаді п. Й. Ясенчук, родом з Боришківців, борщівського повіту.

Видає Т-во Опіки над Українськими Еміґрантами. — За редакцію відповідає Генрик Рогожинський.
З друкарні „Львівської Новочасної". Львів, вул. Пілсудского 21.